

VIEŠVILĖS MIESTELIO TIEKIAMOS ŠILUMOS BAZINĖS KAINOS IR ŠILUMOS KAINOS DEDAMŲJŲ ANTRIESIEMS BAZINĖS KAINOS GALIOJIMO METAMS SKAIČIAVIMAS

GALUTINĖ ATASKAITA

Užsakovas:	Jurbarko rajono savivaldybės administracija
Rengėjas:	UAB „Vilnius economics“
Sutartis:	2023 m. kovo 15 d. Nr. G1-28
Parengimo data:	2023 m. birželio 9 d.

I. BENDROJI INFORMACIJA

1. Šiame dokumente pateikiami Viešvilės miestelio tiekiamos šilumos bazinės kainos ir šilumos kainos dedamųjų antriesiems bazinės kainos galiojimo metams skaičiavimų (toliau – **BKP skaičiavimai**) rezultatų, remiantis 2023 m. kovo 15 d. tarp Jurbarko rajono savivaldybės administracijos (toliau – **Užsakovas**) ir UAB „Vilnius economics“ pasirašyta konsultacinių paslaugų sutartimi Nr. G1-28 (toliau – **Paslaugų sutartis**),
2. Remiantis Paslaugų sutartimi BKP skaičiavimai apima šias užduotis (toliau – **Paslaugų užduotys**):
 - **Užduotis Nr. 1.** Įvertinti AB „Požeminiai darbai“ (toliau – **Šilumos tiekėjas arba ŠT**) pateiktų šilumos bazinės kainos skaičiavimų (toliau – **ŠT projektas**) atitikimą Šilumos ūkio įstatymui bei Šilumos kainų nustatymo metodikai (remiantis AB „Požeminiai darbai“ 2022 m. birželio 15 d. aiškinamuoju raštu Nr. 01-15-36);
 - **Užduotis Nr. 2.** Jeigu pateikti ŠT projekto skaičiavimai neatitinka aukščiau nurodytų teisės aktų, atlikti alternatyvius skaičiavimus, t.y. alternatyvų šilumos bazinės kainos perskaičiavimą.
3. Šiuo metu galiojanti ir Sutartimi perskaičiuojama Viešvilės miestelio bazinė kaina (toliau – **BK**) nustatyta Jurbarko rajono savivaldybės tarybos (toliau – **Savivaldybė**) 2021 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. T2-205 (toliau – **Savivaldybės sprendimas**).
4. Šilumos bazinė kaina nustatoma ir perskaičiuojama remiantis Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 patvirtinta Šilumos kainų nustatymo metodika (toliau – **Metodika**).
5. Remiantis Metodika, šilumos bazinės kainos dedamųjų perskaičiavimas atliekamas:
 - Remiantis galiojančios šilumos bazinės kainos detalizacija pagal atskiras BK dedamąsias, pateikta Ūkio subjekto duomenų suvestinėje šilumos bazinei kainai (kainos dedamosioms) nustatyti (Metodikos 4 priedas);
 - Atliekant atskirų BK dedamųjų perskaičiavimą pagal Metodikos 65-67 punktų nuostatas ir parengiant Ūkio subjekto duomenų suvestinę perskaičiuotoms šilumos kainų dedamosioms nustatyti (Metodikos 8 priedas).

Svarbu. Šilumos kainos perskaičiavimas atliekamas koreguojant/perskaičiuojant nustatytas bazinės kainos dedamąsias. Atitinkamai perskaičiavimui atlikti būtina galiojančios šilumos bazinės kainos detalizacija.

6. Atliekant BKP skaičiavimus naudotasi šiais duomenimis (senėjimo tvarka):
 - D1. AB „Požeminiai darbai“ 2023 m. gegužės 25 d. pateikta papildoma informacija;
 - D2. AB „Požeminiai darbai“ 2022 m. birželio 15 d. šilumos kainos perskaičiavimo aiškinamuoju raštu Nr. 01-15-36 ir kartu pateiktais skaičiavimais.
 - D3. Savivaldybės 2021 m. birželio 23 d. sprendimu dėl šilumos bazinės kainos nustatymo Nr. T2-205 bei sprendimo aiškinamuoju raštu.
 - D4. AB „Požeminiai darbai“ 2021 m. kovo 17 d. šilumos bazinės kainos aiškinamuoju raštu bei 2021 m. gegužės 13 d. papildymais;
 - D5. 2018-2021 m. galiojusios šilumos bazinės kainos patvirtinimo duomenimis – Savivaldybės nutarimais ir ŠT teiktais skaičiavimais.

II. GALIOJANTI ŠILUMOS BAZINĖ KAINA

7. Savivaldybės sprendimu nustatyta žemiau nurodytos šilumos kainos dedamosios:

Dedamoji	Reikšmė
Vienanarės kainos pastovioji dedamoji T_{pd}	4,10
Vienanarės kainos kintamoji dedamoji T_{kd}	$T_{kd} = 0,215 + \frac{(176,22 \times T_m)}{(1,471 \times 10000)}$ T_m – medžio drožlių kaina, Eur/t _{ne}
Papildoma dedamoji	+0,16

8. Kaip aprašyta aukščiau, šilumos kainos perskaičiavimui būtina galiojančios šilumos bazinės kainos detalizacija.

9. Peržiūrėjus Savivaldybės sprendimą ir susijusią dokumentaciją (aiškinamąjį raštą) galima konstatuoti, kad Savivaldybės sprendimu nustatyta bazinė kaina:
- Nebuvo detalizuota pagal šilumos kainos dedamąsias (Metodikos 4 priedą), t.y. nebuvo pateikta informacija, reikalinga kainos perskaičiavimui;
 - Nebuvo nustatyta remiantis ŠT pateiktu bazinės kainos projektu (skaičiavimais)¹, t.y. ŠT projektas nėra tinkamas gauti duomenis, reikalingus kainos perskaičiavimui;
 - Nors Savivaldybės sprendimo aiškinamajame rašte konstatuojama, kad buvo nustatyta „identiška kaina, kuri galiojo iki 2021 m. gegužės 1 d.“, tačiau iki 2021 m. galiojusios kainos nustatymo informacija (Savivaldybės nutarimai, aiškinamieji raštai bei ŠT teikti skaičiavimai) nėra pakankama gauti duomenis, reikalingus kainos perskaičiavimui.
10. Remiantis Savivaldybės nutarimu patvirtintomis kainos dedamosiomis (žr. 7 pastraipą), galima nustatyti šias bazinės kainos dedamąsias (rodiklius):

Rodiklis	Mato vnt.	Reikšmė
1.Realizuotinas šilumos kiekis	MWh	1.471
2.Kuro kiekis šilumai gaminti	tne	176,22
3.Kintamos sąnaudos šilumai gaminti	ct/kWh	0,215
4.Pastovios sąnaudos šilumai gaminti	ct/kWh	0,410

11. Naudojant šiuos duomenis taip pat papildomai galima išskaičiuoti šias bazinės kainos dedamąsias (rodiklius):

Rodiklis	Mato vnt.	Reikšmė*
1.Realizuotinas šilumos kiekis	kWh	~1.471.000
5.Kintamos sąnaudos šilumai gaminti	Eur/metus	~3.163
6.Pastovios sąnaudos šilumai gaminti	Eur/metus	~60.311

* Apytiklės reikšmės dėl realizuotino šilumos kiekio apvalinimo MWh tikslumu

III. UŽDUOTIS NR. 1. ŠT PATEIKTŲ SKAIČIAVIMŲ ĮVERTINIMAS

12. Siekiant įvertinti ŠT projektas atitinka Šilumos ūkio įstatymo ir Metodikos nuostatas ŠT projektas buvo vertinamas:
- Lyginant su Savivaldybės sprendimu nustatyta šilumos bazinė kaina;
 - Lyginant su Metodikos 65-67 punktuose nustatytais bazinės kainos perskaičiavimo etapais.
13. Galima konstatuoti, kad ŠT projektas neatitinka Šilumos ūkio įstatymo ir Metodikos nuostatų, nes:
- ŠT projektu perskaičiuojama ne Savivaldybės sprendimu nustatyta bazinė kaina. Žemiau lentelėje pateikiami Savivaldybės sprendimu nustatyti ir ŠT projektu perskaičiuojamos kainos rodiklių palyginimas:

Rodiklis	Mato vnt.	Savivaldybės nutarimas	ŠT projektas
1.Realizuotinas šilumos kiekis	MWh	~1.471.000	1.470.651
3.Kintamos sąnaudos šilumai gaminti	ct/kWh	0,215	0,215
4.Pastovios sąnaudos šilumai gaminti	ct/kWh	4,10	4,96
5.Kintamos sąnaudos šilumai gaminti	Eur/metus	~3.163	3.166
6.Pastovios sąnaudos šilumai gaminti	Eur/metus	~60.311	72.912

- ŠT projekte atliekami BK dedamųjų koregavimai (perskaičiavimas) ne pilnai atitinka Šilumos kainų nustatymo metodikos nuostatų, pvz.,:
 - ŠT projekte keičiami (perskaičiuojami) gamintinos ir realizuotinos šilumos kiekiai per metus (kWh) nesant ir (arba) nenurodant koregavimo priežasčių kaip to reikalauja Metodikos 66.2 papunktis;

¹ Savivaldybė neturi prievolės nustatyti vienodos šilumos kainos pagal ŠT pateiktus skaičiavimus, tačiau esant tokiai situacijai jie galėtų būti naudojami šilumos bazinės kainos detalizacijai.

- ŠT projekte keičiamas (perskaičiuojamas) elektros energijos šilumai gaminti kiekis (kWh/MWh ir kWh) nesant ir (arba) nenurodant koregavimo priežasčių kaip to reikalauja Metodikos 66.2 papunktis.
- ŠT projekte nėra pateikti pilni ir išsamūs duomenys, pagrindžiantys atliktus BK dedamųjų koregavimus, pvz.:
 - nepadengtų kuro sąnaudų skaičiavimuose nepateikiami mėnesiniai pagamintos ir realizuotos šilumos kiekiai).

Svarbu. Galima konstatuoti, kad ŠT projektas neatitinka Šilumos ūkio įstatymo ir Metodikos nuostatų.

IV. UŽDUOTIS NR. 2. ALTERNATYVUS ŠILUMOS BAZINĖS KAINOS PERSKAIČIAVIMAS

14. Kaip minėta aukščiau, siekiant atlikti šilumos bazinės kainos perskaičiavimą reikalinga galiojančios šilumos bazinės kainos detalizacija pagal atskiras BK dedamąsias, pateikta Ūkio subjekto duomenų suvestinėje šilumos bazinei kainai (kainos dedamosioms) nustatyti (Metodikos 4 priedas).
15. Nesant šių duomenų, pilni ir tikslūs BKP skaičiavimai negali būti atlikti.
16. Atitinkamai toliau pateikiami skaičiavimai remiasi reikšmingomis prielaidomis dėl Savivaldybės sprendimu nustatytos bazinės kainos detalizavimo. Pakeitus šias prielaidas (pvz., atsiradus tikslesniems duomenims ir (arba) sutarus dėl kitokių prielaidų) galutiniai BKP skaičiavimų rezultatai būtų kitokie.

Svarbu. Nesant tikslios ir išsamios Savivaldybės nutarimu nustatytos bazinės kainos detalizacijos, pilni ir tikslūs BKP skaičiavimai negali būti atlikti. Atitinkamai atliekami alternatyvūs BKP skaičiavimai remiasi reikšmingomis prielaidomis, kurias pakeitus skaičiavimo rezultatai būtų kitokie.

17. Taip pat alternatyvūs BKP skaičiavimai remiasi ŠT projekte ir atskirai ŠT pateiktais duomenimis (pvz., ataskaitinio laikotarpio elektros kaina, faktiniu darbo užmokesčio didėjimu, patirtomis neplanuotomis sąnaudomis ir kt.), kurių tikslumas ir teisingumas tikrintas nebuvo. Savivaldybė, įgyvendindama reguliuotojo funkcijas gali
18. Alternatyvūs BKP skaičiavimai buvo atlikti žemiau nurodyta tvarka:
 1. **BK detalizacija.** Savivaldybės nutarimu nustatyta šilumos bazinė kaina buvo detalizuota, remiantis prielaidomis pagal šių šaltinių informaciją:
 - D3. Savivaldybės nutarimas (2021-06-23);
 - D4. ŠT projektas (2021-03-17) ir papildomi duomenys (2021-05-13);
 - D5. ŠT perskaičiavimo projektas (2020-03-18).
 Detalūs BK detalizacijos skaičiavimai pateikiami Priede Nr. 1-1.
 2. **BKP skaičiavimai.** Savivaldybės nutarimu nustatyta ir ankstesniame etape detalizuota šilumos bazinė kaina perskaičiuota dėl žemiau nurodytų aplinkybių:
 - Elektros energijos kainos pokyčių (Metodikos 66.3 papunktis);
 - Vandens kainos pokyčių (Metodikos 66.3 papunktis);
 - Efektyvumo koeficiento (infliacijos) (Metodikos 65.1 papunktis);
 - Realizuoto šilumos kiekio neatitikimo (Metodikos 65.2 papunktis);
 - Investicijų grąžos pokyčio dėl skolinto kapitalo kainos Rd pokyčio (Metodikos 65.4 papunktis);
 - Darbo užmokesčio sąnaudų ir su darbo santykiais susijusių privalomųjų mokesčių įmokų sąnaudų pokyčio (Metodikos 65.6 papunktis);
 - Kitus, nuo Ūkio subjekto valios nepriklausančių veiksnių nulemtus, neišvengiamus sąnaudų pokyčius (Metodikos 65.8 papunktis);
 - Šilumos kainoje įskaitytų ir faktiškai padengtų kuro sąnaudų skirtumo (Metodikos 70 punktas);
 - Šilumos kainoje įskaitytų ir faktiškai padengtų elektros sąnaudų skirtumo (Metodikos 701 papunktis).
 Detalūs BKP skaičiavimai pateikiami Priede Nr. 1-2.

19. Toliau aprašomi BKP skaičiavimai pagal kiekvieną dedamąją (Metodikos punktą/papunktį). BKP skaičiavimams atlikti naudotas VERT skelbiamas Šilumos kainų dedamųjų perskaičiavimo modelis² (2023-03-03 d. redakcija), pateikiamas Priede Nr. 2.
20. Elektros energijos kainos pokyčiai (Metodikos 66.3 papunktis):
- Remiantis ŠT projektu elektros energijos įsigijimo kaina didinama nuo 12,79 ct/kWh iki 24,39 ct/kWh;
 - Rezultate šilumos kainos kintamoji dedamoji didėja 2.605 Eur.
21. Vandens kainos pokyčiai (Metodikos 66.3 papunktis):
- Remiantis ŠT projektu elektros energijos įsigijimo kaina didinama nuo 5,35 Eur/m³ iki 5,36 Eur/m³.
 - Rezultate šilumos kainos kintamoji dedamoji nesikeičia.
22. Efektyvumo koeficiento (infliacijos) pokytis (Metodikos 65.1 papunktis):
- Naudojamas šilumos bazinės kainos nustatymo mėnesio (2021-06) vartotojų kainų indekso (115,5194) ir BKP perskaičiavimo atlikimo metu prieinamas naujaisio (2023-03) vartotojų kainų indekso (152,7418) skirtumas;
 - Rezultate šilumos kainos pastovioji dedamoji didėja 447 Eur.
23. Realizuoto šilumos kiekio neatitikimas (Metodikos 65.2 papunktis):
- Naudojamas šilumos bazinės kainos perskaičiavimo ataskaitinio laikotarpio faktinio (1.537.685 kWh) ir bazinėje kainoje nustatyto realizuotino (1.470.651) šilumos kiekių skirtumas.
 - Rezultate šilumos kainos pastovioji dedamoji mažėja 2.737 Eur.
24. Investicijų gražos dėl skolinto kapitalo kainos Rd pokytis (Metodikos 65.4 papunktis):
- Naudojamas ŠT pateiktas ataskaitinio laikotarpio duomenimis apskaičiuotos (3,81 proc.) ir bazinėje kainoje nustatytos (3,08 proc.) investicijų gražos normos skirtumas;
 - Rezultate šilumos kainos pastovioji dedamoji didėja 406 Eur.
25. Darbo užmokesčio sąnaudų ir su darbo santykiais susijusių privalomųjų mokestinių įmokų sąnaudų pokytis (Metodikos 65.6 papunktis):
- Naudojamas LR finansų ministerijos ekonomikos raidos scenarijaus³ skelbiamas 2022 m. darbo užmokesčio fondo pokytis (16,2 proc.).
 - Rezultate šilumos kainos pastovioji dedamoji didėja 7.436 Eur.
 - Pastebėtina, kad ŠT projekte darbo užmokesčio sąnaudų pokytis sudarė (25.259 Eur arba 33,2 proc.).
26. Kitų, nuo Ūkio subjekto valios nepriklausančių veiksnių nulemtus, neišvengiamų sąnaudų pokyčiai (Metodikos 65.8 papunktis):
- Naudojama ŠT projekte pateikiama informacija apie patirtas nuo Ūkio subjekto valios nepriklausančias sąnaudas: remonto darbų, kuro traktoriams ir paslaugų sąnaudų didėjimą.
 - Rezultate šilumos kainos pastovioji dedamoji didėja 3.395 Eur.
 - Pastebėtina, kad minėtos sąnaudos pagal jų aprašymą bazinės kainos nustatymo metu galėjo būti įvertintos prie pastoviujų sąnaudų (tokiu atveju jų didėjimas bendru atveju nebūtų priskiriamas nuo Ūkio subjekto valios nepriklausančioms priežastims, kadangi būtų koreguojamos pagal infliacijos pokytį (žr. 22 pastraipą). Kadangi nėra duomenų apie bazinės kainos pastoviujų sąnaudų detalizaciją, laikoma, kad jos į bazinę kainą nebuvo įtrauktos.
27. Šilumos kainoje įskaitytų ir faktiškai padengtų kuro sąnaudų skirtumas (Metodikos 70 punktas):
- Vertinamas 12 mėn. laikotarpis nuo 2021-05 iki 2022-04 mėn. pagal ŠT projekte pateiktus skaičiavimus (ŠT projekto 2 priedas).
 - Rezultate apskaičiuota 1.444 Eur nepadengta kuro sąnaudų suma, kuri turėtų būti įvertinta nustatant papildomą dedamąją. Paskirsčius šią sumą 12 mėnesių laikotarpiui realizuotinam šilumos kiekiui (1.470.651 kWh) turėtų būti nustatoma +0,10 ct/kWh papildoma kainos dedamoji.
 - Pastebėtina, kad ŠT projekto skaičiavimai nebuvo detalizuoti Excel formatu, todėl nebuvo galima atlikti jų alternatyvaus perskaičiavimo.

² <https://www.vert.lt/siluma/Puslapiai/Moduliai.aspx>

³ <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus>

- Taip pat šiuo metu yra praėję papildomi 12 mėnesių, todėl skaičiavimo laikotarpis galėtų būti ilginamas, papildomai įvertinant laikotarpį nuo 2022-05 iki 2023-04 mėn.

28. Šilumos kainoje įskaitytų ir faktiškai padengtų elektros sąnaudų skirtumas (Metodikos 70¹ punktas):

- Vertinamas 24 mėn. laikotarpis nuo 2021-01 iki 2022-12 mėn. pagal ŠT papildomai pateiktus duomenis.
- Rezultate apskaičiuota 4.790 Eur nepadengta elektros sąnaudų suma, kuri turėtų būti įvertinta nustatant papildomą dedamąją. Paskirsčius šią sumą 12 mėnesių laikotarpiui realizuotinam šilumos kiekiui (1.470.651 kWh) turėtų būti nustatoma +0,33 ct/kWh papildoma kainos dedamoji.
- Detalūs skaičiavimai pagal Metodikos 18 priedą pateikiami Priede Nr. 1-3.

29. Remiantis aukščiau aprašytais skaičiavimais apskaičiuojamos žemiau nurodytos šilumos kainos dedamosios antriesiems bazinės kainos galiojimo metams:

Dedamoji	Reikšmė
Vienanarės kainos pastovioji dedamoji T_{pd}	4,71
Vienanarės kainos kintamoji dedamoji T_{kd}	$T_{kd} = 0,392 + \frac{(176,22 \times T_m)}{(1,471 \times 10000)}$ <i>T_m – medžio drožlių kaina, Eur/t_{ne}</i>
Papildoma dedamoji	+0,42